

Sygn. akt I CZ 60/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z powództwa W. Sp. z o.o. w W.

przeciwko T. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 17 września 2014 r.,

zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 16 kwietnia 2014 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną pozwanego, wniesioną w dniu 28 lutego 2014 r., wskazując, że w dniu 14 marca 2014 r. doręczono pełnomocnikowi pozwanego wezwanie do usunięcia braków skargi kasacyjnej przez uiszczenie opłaty od skargi w kwocie 3 870 zł. w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia skargi, jednak brak fiskalny nie został usunięty, a zatem skarga podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik pozwanego zarzucił wydanie go bez podstawy prawnej wskazując, że zgodnie z art. 79 ust. 1 pkt 1 b u.k.s.c., na poczet opłaty od skargi kasacyjnej powinna być zaliczona uiszczona przez pozwanego i nie zwrócona przez Sąd opłata od wcześniej wniesionej skargi kasacyjnej, cofniętej przez pozwanego. Wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Strona powodowa wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie pełnomocnik pozwanego złożył wniosek o doręczenie mu odpisu wyroku Sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem, jednak przed doręczeniem tego odpisu (co nastąpiło w dniu 30 grudnia 2013 r.), wniósł w dniu 30 września 2013 r. skargę kasacyjną wraz z wnioskiem o wstrzymanie wykonalności wyroku. Do skargi załączony został dowód uiszczenia opłaty w kwocie 3 870 zł z dnia 1 października 2013 r. Sąd Apelacyjny nadał bieg skardze kasacyjnej wzywając pełnomocnika pozwanego do złożenia pełnomocnictwa, a po uzupełnieniu tego braku doręczył odpis skargi pełnomocnikowi strony powodowej. Oddalił również wniosek o wstrzymanie wykonalności wyroku. W wyniku tego pełnomocnik pozwanego cofnął skargę kasacyjną stwierdzając, że jej wniesienie było niedopuszczalne przed doręczeniem mu odpisu wyroku z uzasadnieniem i wniósł ją jedynie po to by móc złożyć wniosek

o wstrzymanie wykonalności wyroku. Ponieważ wniosek ten został oddalony, cofa skargę i wniesie ją po doręczeniu mu odpisu wyroku z uzasadnieniem.

Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez pełnomocnika pozwanego w dniu 30 września 2013 r. jako niedopuszczalną, gdyż wniesioną przed doręzeniem odpisu wyroku z uzasadnieniem.

Pełnomocnik pozwanego wniósł ponownie skargę kasacyjną w dniu 28 lutego 2014 r., a więc w ustawowym terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia mu odpisu wyroku z uzasadnieniem i załączył do niej dowód uiszczenia opłaty w kwocie 3 870 zł z dnia 1 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny wezwał pełnomocnika pozwanego do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej w kwocie 3 870 zł w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia skargi, stwierdzając, że w świetle art. 79 ust. 1 pkt 1 b u.k.s.c. (w piśmie wysłanym do pełnomocnika błędnie wskazano „art. 79 ust. 1 pkt 10”) opłata już uiszczona od poprzedniej skargi kasacyjnej nie podlega zwrotowi ani zaliczeniu na poczet opłaty należnej od drugiej skargi. Wobec nie ustosunkowania się pełnomocnika do tego wezwania, Sąd Apelacyjny wydał zaskarżone postanowienie o odrzuceniu także drugiej skargi kasacyjnej.

Zasadnie jednak skarżący zarzuca, że - wbrew odmiennemu stanowisku Sądu Apelacyjnego- w sytuacji do jakiej doszło w sprawie miał zastosowanie art. 79 ust. 1 pkt 1 b u.k.s.c., stanowiący, iż sąd z urzędu zwraca stronie całą uiszczoną opłatę od pisma odrzuconego lub cofniętego, jeżeli odrzucenie lub cofnięcie nastąpiło przed wysłaniem pisma innym stronom.

Nie ulega wątpliwości, że wniesiona i opłacona przez pełnomocnika pozwanego w dniu 30 września 2013 r. skarga kasacyjna była niedopuszczalna i jako taka powinna zostać odrzucona przez Sąd bezpośrednio po jej wniesieniu, gdyż warunkiem dopuszczalności skargi kasacyjnej jest doręczenie stronie odpisu wyroku sądu drugiej instancji z uzasadnieniem, a skarga kasacyjna wniesiona przed doręzeniem takiego odpisu podlega odrzuceniu, jako niedopuszczalna (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia

2001 r. II CZ 146/00, OSNC 2001/12/180, z dnia 28 marca 2007 r. III CSK 66/07 i z dnia 20 stycznia 2011 r. I PZ 39/10, nie publ.).

Skoro skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu, nie było podstaw do doręczania jej odpisu stronie powodowej, gdyż w świetle art. 371 k.p.c., stosowanego odpowiednio do doręczenia odpisu skargi kasacyjnej (art. 398²¹ k.p.c.), sąd drugiej instancji doręcza stronie przeciwnej tylko taką skargę kasacyjną, która jest dopuszczalna i nie podlega odrzuceniu.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny powinien był zatem odrzucić skargę kasacyjną pozwanego z dnia 30 września 2013 r., bezpośrednio po jej wniesieniu, jako niedopuszczalną i na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 1 b u.k.s.c. zarządzić z urzędu zwrot pozwanemu uiszczonej opłaty od skargi kasacyjnej. Nie było w tej sytuacji podstaw do doręczania odpisu skargi stronie powodowej, a zatem ta czynność Sądu nie wywołała żadnych skutków prawnych. Gdy więc doszło do wydania w dniu 23 stycznia 2014 r. postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej wniesionej 30 września 2013 r., nadal istniał przewidziany w art. 79 ust. 1 pkt 1 b u.k.s.c. obowiązek Sądu zwrotu z urzędu pozwanemu opłaty od tej skargi kasacyjnej.

Wniesienie przez pozwanego drugiej skargi kasacyjnej i załączenie do niej dowodu uiszczenia opłaty od pierwszej skargi rodzi pytanie, czy opłata ta mogła być przez Sąd zaliczona na opłatę należną od drugiej skargi.

W tym zakresie Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela stanowisko wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZ 96/06 (nie publ.), stwierdzające dopuszczalność takiego zaliczenia. Jak wskazał Sąd Najwyższy, wprowadzie zgodnie z art. 10 u.k.s.c. opłatę należy uiścić przy wnoszeniu do sądu pisma podlegającego opłacie, jednak nie jest wykluczona możliwość wniesienia opłaty wcześniej - przed wniesieniem pisma. Przepisy u.k.s.c. nie regulują kwestii możliwości zaliczenia nadpłaty opłaty- przed dokonaniem jej zwrotu - na poczet opłaty należnej. Nie można wykluczyć więc takiej możliwości. Zasadniczą rolą obowiązku uiszczenia opłaty jest rola fiskalna - strona w ten sposób uczestniczy w ponoszeniu opłaty publicznej, dlatego zasadniczym kryterium wykonania obowiązku opłaty jest fakt jej uiszczenia. W tej sytuacji nie można

odrzuć możliwości zaliczenia na należną opłatę, opłaty nadpłaconej i jeszcze nie zwróconej przez sąd, jeżeli przeciwny pogląd miałby prowadzić do ograniczenia prawa strony do odwołania.

Taka sytuacja miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, w której Sąd z naruszeniem wskazanych wyżej przepisów nie orzekł bezzwłocznie o odrzuceniu pierwszej, opłaconej skargi kasacyjnej ani o zwrocie z urzędu opłaty i bez podstawy prawnej doręczył odpis skargi stronie przeciwnej, a dopiero potem skargę odrzucił i uznał bezpodstawnie, że w takim przypadku stronie nie przysługuje zwrot opłaty. Następnie zaś odrzucił - jako nieopłaconą - drugą skargę kasacyjną, mimo dołączenia do niej dowodu uiszczenia opłaty od pierwszej skargi, co w okolicznościach sprawy powinno być potraktowane jako dorozumiany wniosek pozwanego o zaliczenie opłaty uiszczonej od pierwszej skargi kasacyjnej na poczet opłaty należnej od drugiej skargi. Funkcja obowiązku uiszczenia opłaty została niewątpliwie zachowana, a odmowa zaliczenia nadpłaconej i bezpodstawnie nie zwróconej przez Sąd opłaty na opłatę należną od drugiej skargi kasacyjnej doprowadziłaby do pozbawienia pozwanego przysługującego mu prawa do wniesienia skargi kasacyjnej.

W tej sytuacji należało uznać, że pozwany uiścił opłatę od skargi kasacyjnej wniesionej w dniu 28 lutego 2014 r. przez zaliczenie na jej poczet opłaty uiszczonej od skargi wniesionej w dniu 30 września 2013 r. i odrzuconej. Zaskarżone postanowienie wydane zatem zostało bez podstawy prawnej, co prowadziło do jego uchylecia na podstawie art. 398¹⁶ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.